

Soud nepochybil, když nepoložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku k výkladu čl. 30 nařízení EPPO

12.10.2023 - Kamila Abbasi | Ústavní soud ČR

I. senát Ústavního soudu (soudce zpravodaj Jan Wintr) zamítl ústavní stížnost na zrušení usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 14 To 35/2023 ze dne 6. 4. 2023.

Stěžovatelka je českou obchodní společností. Jejím jediným jednatelem a společníkem je zahraniční občan, proti němuž je v České republice vedeno trestní řízení, protože je podezřelý ze spáchání rozsáhlé přeshraniční daňové trestné činnosti. Stěžovatelce byly usnesením policie zajištěny nemovitosti (zajištěním náhradní hodnoty). Proti usnesení policejního orgánu podala stěžovatelka stížnost k vrchnímu soudu, v níž namítala, že policejní orgán zajistil náhradní hodnotu v rozporu s čl. 30 nařízení Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO). Pokud měl vrchní soud o výkladu čl. 30 nařízení EPPO pochybnosti, stěžovatelka navrhla, aby přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru Evropské unie předběžné otázky, které ve stížnosti sama formulovala. Vrchní soud ale stížnost zamítl. K návrhu na položení předběžné otázky vyslovil, že o výkladu relevantních ustanovení unijního práva nemá pochybnosti.

Ústavní stížností se stěžovatelka domáhala zrušení usnesení vrchního soudu z důvodu porušení práva na spravedlivý proces, na zákonného soudce a práva vlastnit majetek. Argumentovala přitom rozsudkem Soudního dvora ze dne 6. 10. 1982 ve věci 283/81 *CILFIT*, který stanoví tři výjimky z povinnosti soudů poslední instance pokládat předběžné otázky. Podle stěžovatelky nebyla jí navržena předběžná otázka ani nerelevantní (první výjimka), ani vyřešená existující judikaturou (druhá výjimka), ani zcela jasná (třetí výjimka). Vrchní soud tak měl povinnost předběžnou otázku položit.

Ústavní soud nicméně stížnost zamítl. Předně konstatoval, že policejní orgán zajistil nemovitosti stěžovatelky ústavně souladným způsobem. Rozhodnutí mělo zákonný podklad, bylo vydáno příslušným orgánem a není projevem svévole. Dále se Ústavní soud zabýval postupem vrchního soudu, který předběžnou otázku nepoložil. Dospěl přitom k závěru, že jeho postup byl ústavně souladný.

Předběžná otázka představuje nástroj dialogu mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, který jediný je oprávněn konečně a autoritativně vykládat obsah unijního práva. Nepoložení předběžné otázky v rozporu s právem Evropské unie může vést k porušení ústavně garantovaných práv na spravedlivý proces či na zákonného soudce. Stěžovatelka v nyní projednávaném případě bezúspěšně navrhla soudu poslední instance položení předběžné otázky i její znění. V takové situaci by soud mohl její ústavně zaručená práva porušit dvěma způsoby. Zaprvé, soud by porušil stěžovatelčino právo na spravedlivý proces garantované v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tím, že by se s jejím návrhem na položení předběžné otázky nevypořádal vůbec. Zadruhé, porušením stěžovatelčinych práv by také bylo, pokud by se soud poslední instance s jejím návrhem sice vypořádal, avšak jeho odůvodnění by bylo neudržitelné či svévolné. K žádné se dvou zmiňovaných situací však nedošlo. Vrchní soud se totiž ústavně souladným způsobem vypořádal se stěžovatelčíným návrhem na položení předběžné otázky. Navíc svůj výklad unijního práva odůvodnil způsobem, který nelze považovat za neudržitelný či svévolný.

Ohledně výkladu čl. 30 nařízení EPPO vrchní soud pochybnosti neměl, což je zřejmé z odůvodnění

napadeného rozhodnutí. Soudní dvůr se doposud výkladem čl. 30 nařízení EPPO nezabýval, a proto výklad provedený vrchním soudem nemůže představovat úmyslné odchýlení se od ustálené judikatury Soudního dvora. Ústavní soud nepovažuje unijní právo za součást ústavního pořádku a necítí se příslušný k tomu, aby toto právo vykládal. Někdy však může být ustanovení unijního práva tak zřejmé, že neponechává prostor pro žádnou rozumnou pochybnost o způsobu vyřešení položené otázky (*acte clair*). Tak je tomu i nyní. Použití institutu zajištění náhradní hodnoty podle § 79g trestního řádu je podle Ústavního soudu pouze příkladem „*dalšího opatření*“ předvídaného ustanovením čl. 30 odst. 4 nařízení EPPO.

Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1675/23 je dostupný zde (781 KB, PDF).

<https://www.usoud.cz/aktualne/soud-nepochybil-kdyz-nepolozil-soudnimu-dvoru-predbeznou-otazku-k-vykladu-cl-30-narizeni-eppo>